

Evalueren en rapporteren op De Vlieger

VISIE

Het leren van de kinderen wordt op De Vlieger opgevolgd met als doelstelling zoveel mogelijk groeikansen te geven. We meten dus in het bijzonder de effecten van leerinspanningen van kinderen.

We kiezen daarbij voor een evaluatie waarin **zowel proces als product** aan bod komen en waarbij het cijfermatig presteren van ondergeschikt belang is. We trachten kinderen niet te taxeren.

De gemeten prestaties bezorgen ons informatie over de totale ontwikkeling van kinderen en is dus een middel, geen doel. Onze evaluaties dienen het leren en niet omgekeerd.

Onze evaluaties zijn **doelmatig** i.f.v. de ontwikkelingsdoelen, de eindtermen en leerplandoelstellingen, maar het nastreven daarvan moet functioneel gebeuren. We werken niet aan een doel enkel om het te bereiken.

De Vlieger wil voor een **brede evaluatie** staan. We bekijken een kind in zijn geheel, vanuit al zijn talenten en mogelijkheden en verschillende invalshoeken en contexten. We zijn ons bewust van de principes van meervoudige intelligentie (Gardner) en de verschillende denkniveaus zoals die aan bod komen in de taxonomie van Bloom.

Om de evolutie van de lerende vast te leggen, is een **permanente evaluatie** nodig. Dit krijgt in de klas vorm door waarneming en observatie, en dit op ieder moment en bij elke gelegenheid. De leerkracht maakt daarover notities per leerling, zowel op informele manier als systematisch bij presentaties, toetsen, teksten, optredens, onderzoeken, bijdrages in de kring, initiatieven van het kind.

Deze permanente evaluatie maakt deel uit van het leerproces, het gebeurt *tijdens* het leerproces. Kinderen krijgen en geven feedback, van en aan elkaar, individueel of in groep, of van de leerkracht. Belangrijk daarbij is dat kinderen enerzijds moeten voldoen aan een door de groep (leerlingen én leerkracht) gevormde norm of een door het leerplan bepaalde norm, maar anderzijds vooral geëvalueerd worden in functie van vooruitgang en vergelijking met een vorige waarneming. Op deze manier wordt het evalueren gedifferentieerd en willen we zo elk kind op zijn niveau vooruit helpen.

Competitie en puntensystemen worden daarbij in zo groot mogelijke mate vermeden. In de praktijk merken we dan ook dat kinderen op De Vlieger elkaar sterk ondersteunen en aanmoedigen. Kinderen worden op De Vlieger als gelijkwaardig beschouwd, maar niet als gelijk. Ieder kind moet kunnen vooruitgang boeken zonder de druk van een norm te voelen die gericht is op het (niet-bestaande) 'gemiddelde' kind. Wij willen met onze manier van evalueren dus vooral kansen bieden.

Het formatieve evalueren (evalueren om te leren) heeft als kenmerken:

- Het gebeurt tijdens het leren, tussentijds
- Het gebeurt vaker en continu
- De taken zijn voor het kind betekenisvol
- De evaluatie gebeurt samen met de leerling
- Biedt zicht op de sterktes en zwaktes van de leerling
- Is motiverend voor het kind.

FEEDBACK

Een eerste, vaak spontane wijze van evalueren is het geven van feedback. Communicatie met kinderen wordt op De Vlieger zeer ernstig genomen.

Kinderen krijgen gerichte feedback op taken, werk, prestaties. Dit gaat om meer dan enkel het geven van complimenten, waarmee vaak eerder een kind zelf wordt bevestigd dan zijn gedrag. De feedback (van leerkracht én kinderen) gebeurt volgens in elke klas gekende criteria. Bij de jongere kinderen gebeurt dat zelfs vaak onder afgesproken verwoordingen. De leerkrachten op De Vlieger hebben de moeilijke taak het evenwicht te bewaren tussen de feedback die de groep aan een kind biedt (en die dus gebaseerd is op klassikaal bepaalde normen) en de individuele norm waaraan elk kind voor de leerkracht dient te voldoen. Daarbij houden we in het oog kinderen niet paternalistisch of sussend toe te spreken. We nemen kinderen ernstig. Een feedback moet een uitdaging bieden voor een volgende evaluatiemoment.

BREVETTEN

In de kleuterklas werken we met brevetten.

Een brevet is de visualisatie van vaardigheden en competenties op niveau van het kind. Brevetten zijn gelinkt aan de ontwikkelingsdoelen. Dat zijn na te streven doelen die zijn opgelegd vanuit het Ministerie van Onderwijs. Het is een zichtbaar, breed en motiverend

evaluatiesysteem, waarbij kinderen en leerkracht zicht krijgen op het ontwikkelings- en leerproces van elk kind. Op die manier wordt een eerste stap gezet in het volgen van het leerproces van elk kind doorheen zijn/haar onderwijsloopbaan. Door in te spelen op wat er in de wereld van de kleuter of de wereld om hen heen gebeurt, door eigen ontdekkingen, door de dagdagelijkse klaspraktijk, ... kunnen steeds nieuwe brevetten ontstaan.

Naast de brevetten die gelinkt zijn aan de ontwikkelingsdoelen, kunnen er ook nog individuele, door de kinderen zelf aangebrachte “meesterwerken” behaald worden.

Bijvoorbeeld: vlechten, vliegers vouwen, machine bouwen...

Elk kind ontwikkelt op zijn/haar eigen tempo. Door de betrokkenheid, zelfredzaamheid en intrinsieke motivatie van elk kind, krijgt hij of zij voortdurend kansen om een brevet te behalen. De kinderen doen spontaan beroep op elkaar, durven en willen hulp vragen en krijgen. Ze gaan zichzelf en anderen bewonderen, wat stimulerend werkt. Het zinvol werken met brevetten is een manier om bewust aan de slag te gaan met het groeiproces van de kinderen in een coöperatief klasklimaat.

Hoekenwerk wakkert het verlangen aan om te leren, grenzen te verleggen, angst te overwinnen, ontdekken, onderzoeken, ...Daarom is het belangrijk dat de hoeken steeds in evolutie zijn en zo rijk mogelijk zijn ingericht met passende ondersteunende materialen.

De leerkracht is vooral de begeleider die bijstuurt naar een optimale klasorganisatie. Elk kind is vrij om op eigen tempo te kiezen aan welk brevet het wil werken. De leerkracht treft de nodige voorbereiding om het brevet zo gedifferentieerd mogelijk te introduceren. De leerkracht ondersteunt het kind waar het vast zit, stimuleert om grenzen te verleggen en geeft vertrouwen om onzekerheden te overwinnen. De kinderen en leerkracht krijgen niet alleen een beter zicht op hun eigen leerproces, maar ook op dat van hun medeklasgenootjes en op hun eigen verantwoordelijkheden binnen de groep.

Via de brevettenwolken aan de muur, kunnen ze volgen welke brevetten behaald zijn en wie waar nog aan kan werken. De kleuren geven aan welke ontwikkelingsdomeinen aandacht mogen krijgen. Tijdens een brevettenronde wordt met de kinderen besproken wat vlot verliep, wat minder, waar hulp nodig is om nog

verder te oefenen, welke brevetten al zijn behaald,...

Zowel tijdens de klaswerking als in de brevettenronde worden brevetten op een democratische manier uitgereikt. Door individuele kind-gesprekken krijgt de leerkracht meer zicht op het kind. De oudergesprekken aan de hand van de brevetten en meesterwerken, kunnen heel verhelderend zijn voor zowel de leerkracht als de ouder.

LEEFBOEK - PORTFOLIO

Werk van de kinderen wordt vaak in het leefboek verzameld. Dit is een verzameling van eigen werk waar de kinderen tevreden over zijn. Kinderen kunnen dit hanteren om gericht reflecteren op hun werk en er kansen uit halen voor een volgende taak. Daarnaast is het ook een presentatievorm die het kind op zijn best toont.

TOETSEN EN CIJFERS

Bepaalde lesonderdelen of doelstellingen worden getoetst. Daarbij kan een leerkracht eventueel een score meegeven. We streven er naar hier geen cijfers bij te gebruiken.

Cijfers vormen voor ons te summatieve vorm van evalueren en vormen een momentopname die zelfs enkel het leren zelf evalueert en niet het proces. Een score is bovendien het resultaat van gesloten vragen en strikt afgebakende opdrachten, die in veel gevallen door de leerkracht gestuurd worden. Het bezorgt kinderen ook vaak stress.

Een toets kan wel, maar dient dus niet de taxering Het is eerder een communicatiemiddel (naar zowel kind als ouder) en een leerkans die het kind informatie geeft over zijn inspanning en kennis. Een toets is dus een middel en geen doel en is dus onderdeel van een leerproces.

De toets kan beoordeeld worden als ‘zeer goed – goed – voldoende – onvoldoende’. Het resultaat van een toets wordt vanuit onze differentiatie-opdracht bekeken binnen de persoonlijke context van elk kind. Waar redelijke aanpassingen zijn gebeurd voor een individu, wordt dit genoteerd en meegenomen in de evaluatie.

Toetsen leiden vaak tot ‘teaching to the test’ en bieden weinig transfer naar andere leersituaties. Ze zijn ook slechts schijnbaar objectief. Ze kunnen kinderen stress bezorgen als ze te summatief benaderd worden. Daarom toetsen we enkel indien we dit zinvol genoeg vinden. We willen dat een toetsresultaat het kind voldoening geeft, het kind op

zijn best kan tonen en informatie oplevert die we niet al uit andere leermomenten haalden.

ZELFEVALUATIE

Zoals hoger vermeld kijken kinderen ook kritisch naar hun eigen presentaties en taken. Twee keer per jaar wordt dit echter formeel gemaakt. De leerlingen vullen dan een vragenlijst of mindmap in die hun volledige functioneren in de klas beslaat.

De zelfevaluatie wordt door de leerkracht nagelezen en eventueel met het kind besproken. Er is ook ruimte voorzien voor de leerkracht om zijn oordeel over de diverse aspecten naast die van het kind te leggen.

In sommige klassen wordt ook de tijd gemaakt voor kindercontacten, waarbij het verslag samen met kind wordt gelezen en besproken. Er is dan vooral aandacht voor wat goed gaat en waar groeikansen zitten. We trachten daarbij de bewoording 'groeipunt' te hanteren ipv 'werkpunt'.

RAPPORTERING

Er worden voor het eerst oudercontacten georganiseerd in oktober, maar enkel voor de kinderen van de oneven leerjaren, die dus nieuw zijn in de klas (en eventueel voor andere kinderen indien de omstandigheden dit vragen). Voor de kleuters vindt dan nog geen rapportering of formeel oudercontact plaats.

Eind januari en eind juni wordt de groeimap meegegeven. Deze bevat een winterverslag, de toetsen, het leefboek, de zelfevaluatie en de rapporten van levensbeschouwing en lichamelijke opvoeding. In deze periode is er voor de hele school een oudercontact voorzien. Het winterverslag is een doorlopende tekst die de leerkracht schrijft en waarin de bevindingen en ervaringen van de leerkracht met dit kind, worden verwoord.

Het is een bewuste keuze van De Vlieger om het socio-emotionele onderdeel van de evaluatie vooraan te plaatsen in dit verslag. Daarnaast komen alle domeinen aan bod uit het leerplan. Leerkrachten beschrijven a.d.h.v. observaties, toetsen en werken een stand van zaken neer per domein, al dan niet met behulp van een checklist.

Het verslag is een communicatiemiddel voor ouders, maar er werd bewust voor gekozen de tekst voor het kind te schrijven. We hanteren dus een jij-aanspreking. Centraal staat de vooruitgang van het kind.

Groeipunten en valkuilen worden zo mogelijk positief verwoord of worden voorafgegaan door een bevestiging of aanmoediging. We willen dat kinderen een rapport als iets positief zien.

We vermijden vaagheid: wat nog niet goed gaat, wordt ook duidelijk vermeld. Bij kinderen die een aangepast traject volgen, wordt altijd vermeld op welk niveau het kind werkt. De beoordeling moet in dat geval binnen die context worden gezien en dus niet vergeleken worden met kinderen die het normale traject volgen. We waarderen op deze manier de kinderen die misschien niet aan de doelstellingen voldoen wel op hun niveau op hun inzet en vooruitgang.

De rapporten van de voorbije schooljaren blijven in de map bewaard zodat groei en evolutie waarneembaar en raadpleegbaar is.